

HAVVA⁺

Birazdan hâkim karşısına çıkacağım. Suçum, Siberzek malına kasten zarar vermek.

Beyaz döşemesi ve aynı renk duvar kaplamaları ile penceresiz ama iyi aydınlatılmış bir odadayım. Yalnız, dahası yabancı hissediyorum. Buraya ait değilim.

Önümde açılıveren sanal ekranda hâkimin yüzü beliriyor ve duruşma başlıyor. Yüzü, mümkün olduğu kadar insan yüzünü andırın diye uğraşılmış, yine de “gözleri” onu ele veriyor. Siyah parlak optik okuyucularını yüzüme dikeyor ve başlamamı söylüyor.

“Sanırım o kutlama gününden başlamalıyım. Varlığımın, bir “seyirci” olmaktan öteye geçmediğini ilk o gün fark etmiştim.”

“Devam edin lütfen sizi dinliyorum.”

“Havva, kızımın elinden tuttu, birlikte kapıdan çıktılar. Bir süre onlara baktım. Durmadan konuşan neşeli, küçük bir beden ve Havva. Güneşin kızımın kumral saçlarında parladığını hatırlıyorum, ikisinin de gölgesi evin içine düşmüştü.

Yıldız’ın şeker pembe elbisesi bir hayli gösterişliydi. Özenerek seçmişti bu elbiseyi. Kutlamaya gideceği için çok heyecanlıydı. Bayılırdı Havva’ya. Kutlamanın Havva’nın türü için yapılacağını bildiğinden içten içe gururlanıyordu onunla.

Bir süre eşikte durup onları seyrettim. Havva, arka koltuğa oturmasına yardım ediyordu. Emniyet kemerini takmak için eğildiğinde kızım küçük kolları ile boynuna uzandı. Sarılmak için. Sarılmak. Biz... Sevgimizi sarılarak, öperek, okşayarak göstermeyi öğretiriz çünkü çocuklarımızı. Öğretirdik...

(Eşiği geçtiğimde, büyükçe bir bahçe içindeki tek katlı evimin kapısı kendiliğinden kapanıyor. Kilitlerin yuvalarına otururken çıkardığı mekanik sesi, alarm sisteminin elektronik ötüşü takip ediyor. Arkama bakmıyorum; kapının kilitlenip kilitlenmediğini kontrol etmeye gerek yok. Tıpkı muslukları açık mı unuttum acaba diye endişelenmeye gerek olmadığı gibi. Endişelenmemek, yorulmamak, fazla iş yükünden bunalmamak. Bekâr bir anneyim, kızıma doğduğundan beri hiç süt ısıtmam gerekmedi, ateşi var mı diye elimle alnını yokladım. Hiç gerekmedi.)

“Sonra?”

“Kutlama alanına vardık. Güvenlik artırılmış. Protestolar artık yalnızca toplu yerleşim bölgelerinde değil, kırsalda da.

(Eskiye anımsatacak şekilde düzenliyorlar şimdilerde kutlama alanlarını. Dergilerde eskinin fotoğraflarını yayınlarlar bazen. İlkel bulurum; bulurdum.

Lunapark denen eğlence birimleri yerleştirilmiş arka taraftaki büyükçe bir alana. Girişte yemek hazırlanan üniteler karşılıyor bizi. Yıldız, daha önce hiç ateş üzerinde pişen ya da suda haşlanarak hazırlanan bir şey yemedi, oburca saldırıyor yiyeceklere; ancak Havva kontrolü hiç kaybetmiyor. Çok eğleniyor Yıldız. Tanıdıklarla selamlaşırken, ayaküstü sohbet ederken duyuyorum kahkahasını kalabalık içinden.)

Tören başladı sonra, konuşmacılar yapay zekânın insanlığa sağladığı hizmetleri anlattılar. Onlar konuşurken Yıldız’ın ara sıra dönüp gururla Havva’ya baktığını hatırlıyorum. Sonra bu senenin dereceye giren modelleri açıklandı.

Yıldız, üçüncünün ödül standında diğer ikisinden daha aşağıda yerleştirilmiş olmasına içerlemiş;

“Niye aşağıdaki o? Üç, birden çok değil mi, anne?” diye sordu. Açıklamayı Havva’ya bıraktım.

(Dışarda, güneş altında olmak Yıldız’a çok iyi geliyor. Kelebek gibi uçarak yarıyor kalabalığı pembe elbise. Her şeyi kontrol ediyor Havva, her şeye yetişiyor. Ben seyrediyorum. Bir üniteden içecek alıyorum, içerken seyrediyorum. Tanıdıklara rastlarken, üniteler arası gezerken, iyileşen hastaların teşekkürlerini kabul ederken, seyrediyorum.)

“Protestolara ilk kez orada mı tanık oldunuz?”

“Evet. Kalabalık içinden bir kadın birden pardösüsünü çıkardı, üzerinde “İnsansız Olmaz” yazan bir tişört giyiyordu, slogan atmaya başladı.”

"Kadını tanıyor muydunuz? Daha önce gördünüz mü?"

"Hayır."

(Kalabalık sanki tek bir organizmaymış gibi düzenli ve çabucak açıyor etrafını. Bir çemberin ortasında tek başına şimdi kadın. Etrafında dönerek yüzlere bakıyor, hepimizi hafızasına yazıyor sanki. Ya da hepimizin kendisini "gördüğünden" emin olmak istiyor. Dron polisi ağ atıyor. Kısıkvrak yakalanıyor kadın.)

"Gösterici slogan atarken siz ne yaptınız?"

"Diğerleri ile birlikte, seyrettim."

"Sonra?"

"Akşama doğru eve döndük, Havva Yıldız'ı yıkayıp yatırdı."

"Devam edin,"

"Okuldan bir bildirim aldım."

"Ne zaman oldu bu?"

"Birkaç gün sonra."

(Ekranı bakakalıyorum. Ne yapacağımı bilemeden. Yıldız, bir arkadaşı ile tartışmış okulda. "Arkadaşını iterek düşmesine sebep olmuştur." Bir kez daha okuyorum bu cümleyi. Ne yapmalı? Kalkıp okula mı gideyim? Öğretmeni ile konuşmak zorunda kalır mıyım? Yıldız'la mı konuşsam önce? Okuldan alıp eve götürsem? Kötü davranışı ödüllendirmiş mi olurum?

Dijital bir cıvıldaма duyuyorum. Havva'nın mesajı. Yumuşak sesi duyuluyor. Her zaman doğru tonlama, hep doğru hece vurgusu. Okula gittiğini, müdür ve öğretmen ile görüştüğünü rapor ediyor. İtilen çocuk iyi. Fiziksel hasar, negatif. Ailesinin şikâyeti olmayacak, ancak Yıldız cezalı. İki gün süre ile okul yemekhanesinde arkadaşlarına ekmeک servisi yapacak. Cezanın eyleme uyumluluğunu yüzde doksan iki olarak hesaplamış Havva. Onay versin mi?

Yıldız'ın adrenalin salınımı normal, kortizol kısmen yüksekse de normale dönme eğiliminde diye bildiriyor. Kendisinde fiziksel hasar yok. Şimdi eve gidiyorlar. Yıldız'a çocuklar için hazırlanan öfke kontrol eğitimi verilecek ve davranışları üç ay süre ile izlenecek. Onaylıyorum.

Eve geliyorum. Ortalık sakin. Yıldız yemeğini yemiş, odasında.

"Merhaba Kutup Yıldızı, nasılsın bakalım diyorum odasına girerken, ona kızgın olmadığını bu yüzden aramızın bozuk olmadığını anlasın, rahatlasın istiyorum.

Beni görünce yüzü aydınlanıyor. Koşarak kucağıma atlıyor. Dinozor desenli beyaz pijamalarının içindeki küçük bedenine sarılıyor, karnıma dayadığı başından bedenime yayılan sıcaklığı duyuyorum. Saçlarının kokusunu içime çekiyorum. "Hareketli bir günmüş", diyorum onu kucağıma alıp yatağına otururken. "Kızdın mı anne?"

"Hayır, ama neden böyle davrandığını merak ettim."

"Saçımı çekti, kırmızı topla biz oynuyorduk, ver dedi. Vermem dedim, o da saçımı çekti. Ben de ittim".

Sessizlik. Ne diyeceğimi bilmiyorum. Söylenecek en doğru şey nedir bilmiyorum. Konuşmaya devam ediyor.

"Havva hemen geldi. Havva nasıl bildi?"

Bileğimde, deri altında parlayan turkuaz ışıklı noktaya dokunuyor.

“Sen öfkelendiğinde, korktuğunda ya da paniğe kapıldığında bedeninin içinde bazı kimyasal ve fiziksel değişiklikler olur. Havva, bu cihaz sayesinde bunları sen uzaktayken bile takip edebilir, bir terslik olacağını sen daha arkadaşını itmeden fark edip yola çıkmıştır,” diyorum. Başını göğsüme yaslayıp susuyor.)

“Evet, devam edin. Kızınızın davranışlarını anlamamıza yardımcı olmak göreviniz. Ne diyordu iletide?”

“Yıldız okulda bir arkadaşı ile tartışmış. Çocuğu iterek yere düşürmüş. Havva hemen okula ulaşmış. Sonuç olarak gereğini yerine getirdi. Yıldız, Havva'nın olay yerine bu kadar çabuk ulaşmasına şaşırılmıştı, ona mikroçipi sayesinde takip edildiğini anlattım.”

“Kızınız rahatsız mıydı mikroçipinden?”

“Hayır... yani bilmiyorum, bir şey söylemedi.”

“Peki ya siz?”

“...”

“Anlaşıldı. Devam edin.”

“Birkaç ay sonra bir pazar sabahı Yıldız'ın panik dolu sesi ile uyandım. Kızımın yüzündeki hüçün ve mutsuzluğu hatırlıyorum.

(Havva kıpırdamıyor,” diyor ağlamaklı.

Haklı. Havva kıpırdamıyor. Evin alarm sistemini çalıştırıyorum, açılan sanal klavyede üzerinde telefon ahizesi bulunan butona basıyorum. Siberzek, saniyeler içinde beni geri arıyor. Havva'ya uzaktan bağlanıyorlar. Anlaşıyor ki, son güncellemeleri otomatik indirmemiş, bellek artırımına da ihtiyacı var. Bir ekip gönderiyorlar. Ekibe eşlik eden silahlı insansılar var. Servis robotu, daha ben ağzımı açmadan irkildiğimi algılıyor ve bunun rutin bir uygulama olduğunu açıklıyor. Daha önce nasıldı, bu gerçekten rutin mi, pek üzerinde durmuyorum. Havva'yı götürüyorlar. Bu gece fabrikada kalması gerekecek. Yıldız, kucağında robot ayısı, çaresiz ve yalnız dikiliyor yanımda. Onun varlığı midemde bir anksiyete bulantısı yaratıyor. Bugün pazar. Okul yok. İş yok. Yıldız ve ben evde yalnızız.

Otuz yedi yaşındayım. Hatırı sayılır üniversitelerden lisansları, dereceleri olan uzman bir doktorum. Hastanede yapay zekânın koyduğu teşhisleri ben onaylıyorum, Tıp Konseyi üyesiyim, dergilere makaleler yazıyorum, benim onayım olmadan Siberzek herhangi birine pansuman bile öneremez ama bugün, bu pazar günü yedi yaşındaki kızımın nasıl vakit geçireceğine dair hiçbir fikrim yok.

Yıldız, salondaki beyaz deri kanepeye oturuyor. Kucağında tuttuğu oyuncak ayısına “otur” komutu veriyor. Ayı, emekleyerek kucağından iniyor ve Yıldız'ı taklit ederek kanepede yanına yerleşiyor. Yıldız ve ayı, gözlerini dikip bana bakıyorlar. “Ne olacak şimdi?”

“Çizgi film seyretmek ister misin?”

Ses yok, somurtuyorlar.

“Birlikte kahvaltı hazırlayalım?” Sorar sormaz pişman oluyorum. Yıldız pişiremediğini biliyor.

“Ben nasıl doğdum, anne?”

Bu yaş çocuğuna nasıl anlatmalı? Okulda öğrendiklerim, tecrübelerim, kendi yedi yaşım... cevap hiçbirinde değil. Çaresizce dikiliyorum. Yıldız, ateş toplarını peş peşe üzerime gönderiyor.

“Babam nerede? “Niye hiç gelmiyor?”

“Havva neredesin!!!!?” Panik içinde, aklımdan geçen soru... Neredeyse yüksek sesle söylecektim, son anda;

“Bence artık ödevlerine bakmalısın. Kahvaltı sipariş edeceğim, gelince çağırırım seni,” diyebiliyorum ve telâş içinde, arkamı dönüp çıkıyorum.)

“Hüzün... Mutsuzluk... İnsan zaafı değil konumuz. Olay gününe geliniz.”

“Protestolar devam ederken, belediye başkanı, durmadan halkı kalabalık yerlerden uzak durmaları konusunda uyarıyordu. Sanal ekranım neredeyse hiç kapanmıyordu. Hastanedeydim.

Gettolarda direniş şiddetlenerek artarken, mağaza ve temizlik robotlarına zarar verildiğini öğrendim. Siberzek, endişeye gerek olmadığını ve zarar gören tüm uygulamaların yenilenmekte olduğunu açıkladı.

Hastane, hiç görülmemiş bir kaos içindeydi.

(Sürekli önümüzde beliriveren ekranlarda bir belediye başkanı bir Siberzek Yönetim Kurulu Başkanı konuşup duruyorlar. Haber servisi dronlarının devre dışı bırakıldığı söyleniyor. Bir başka doktor, bana insan bir gazetecinin bu sabah yayınladığı bir videoyu izlettiriyor. Şehirde korkunç şeyler olduğunu anlatıyor adam. Siberzek, protesto eden herkese, yani insanlığa saldırıyor, diyor. “

“Acil girişinde bir kargaşa dikkatimi çekiyor. “Lütfen,” diyor kadın taşıdığı yarı baygın adamı işaret ederek. Hemen sedye istiyorum. Hayatımda ilk kez açık yara görüyorum. Bilgisayar kurşun yarası teşhisi koyuyor. Kurşun. Daha önce lazer kesiği görmüştüm, “kurşun yarası” terimini anlamakta zorlanıyorum. Bu adama kurşun mu sıkılmış? Siberzek güvenlik droidleri tarafından? Siberzek’in , kurşun sıkabilen droidleri mi var? Adamın acilen yaşam kapsülüne alınmasını emrediyorum, çok kan kaybediyor. “Giriş yetkiniz onaylanmamıştır” diyor sistem. Daha yüksek sesle söylüyorum, bu kez lisans numaramı da vererek. “Giriş yetkiniz onaylanmamıştır.” “Neler oluyor! Neden?” Bağırıyorum. Kendi sesimi kontrol edemiyorum. “Siberzek, isyancı hastaların kabulüne onay vermemektedir.”

Yaralı adam, o sırada son nefesini veriyor.”

“İnsan gazetecinin adını yazıyorum ekrana, ölü sayısının hızla arttığını anlatıyor. Baş kamerası ile sokaklarda geziyor. Alevler içinde sokaklar. Yaralılar var. İnsanlar birbirlerine tutunarak saklanacak bir yer arıyorlar, bazıları direniyor. Onların da ellerinde silahları var. Her iki taraf da birbirine ateş ediyor. İkinci Dünya Savaşı’nı anlatan birkaç film seyretmişim. Aynı sahneler sanki. Her şeyin değiştiğini sanıyoruz ama biz değişmeden değişmiyor hiçbir şey. “Direniş hız kazanıyor,” diyor gazeteci. İnsan kuvvetleri Siberzek Şehirüstü’ne doğru ilerliyorlar.)

“İnsan gazeteciden de bu sırada haberiniz oldu herhalde. Neden onaylanmış kanallardan haber almayı tercih etmediniz? Bahsettiğiniz, kendine gazeteci diyen adamın akreditasyonu yok. Bilmiyor muydunuz?”

Kristal, siyah optik okuyucularını yüzümde gezdiriyor. Yüz mimiklerimden neler hissettiğimi anlamaya çalışıyor. Deri altı mikroçipimden çoktan kan basıncı değerlerimi almıştır. Ben de ona bakıyorum şimdi. Yüzünde bir şeyler görmeyi umuyorum. Ne bekliyorum ondan? Empati mi?

“Susmayın devam edin, hastanedeydiniz.”

“Protestocuların Şehirüstü’ne ilerlediklerini duyduğumda çok korktum. Yıldız, halen okuldaydı. Hemen aracıma koştum, ben yoldayken araç ekranıma bildirim düştü. Yıldız... Gerisini biliyorsunuz zaten.”

“Evet Havva bir seçim yapmış. Model, seçim yapmak durumunda kaldığında işletim sistemindeki temel yasalara göre hareket eder. Havva de aynen öyle yapmış. Patlama seslerinin okula yaklaştığını fark eden idareciler öğrencileri dışarı çıkarmışlar. Koruma alanına doğru. Kızınız dört kişilik bir grupla birlikte iken, bir noktada gruptan ayrılıyor. Kameralar açıkça tespit etmiş. Gruptan ayrılıyor ve bir duvar dibine oturuyor. Neden böyle davrandığını çip bilgilerine rağmen tespit edemedik.”

“Korkuyor. Havva'nın çipi sayesinde onu takip ettiğini, ne yapıp edip ona ulaşacağını biliyor. Kalabalıkta kendisini göremeyeceğinden endişeleniyor. Onun için ayrılıyor gruptan.”

“Olabilir. Yine insan zafiyeti. Evet, protestocular nasıl olduysa bir güvenlik gücü aracını ele geçirmeyi başarmışlar. Çatışma devam ederken sürücü pozisyonundaki insan vuruluyor, aracın kontrolünü kaybediyorlar. Onun kontrolsüz bir şekilde çocukların üzerine doğru geldiğini ilk fark eden Havva gibi görünüyor. Hemen harekete geçmiş. Araç, kızınızın ayrıldığı gruba doğru ilerlerken, Havva hızla araca çarpıyor, yönünü değiştiriyor. Ancak maalesef yeni yön, tam da kızınızın oturmuş olduğu duvarı işaret ediyor.”

Bir öfke dalgası sırtımdan yükselerek kulaklarımı yalıyor. Öfkenin sıcaklığını ensemden hissetmek öyle güzel ki, çok uzun zamandır ilk kez yaşamla doluyorum.

“Lütfen sakin olun. Anlamalısınız. Havva'nın bütün çocukları kurtarma ihtimali yoktu. Yasasında ne yazıyorsa onu uyguluyor, üç çocuğun hayatına karşılık birinin hayatı. Bu bir seçim sadece. Görünen o ki Havva'nın yazılımında bir hata yok.”

(“Üç birden çok değil mi, anne?” Kızımın sesi kulaklarımda.)

“Sakinleştiyseniz, bu akşamüstü ne olduğunu anlatın lütfen.”

“Yıldız'ı defnettikten sonra eve vardık. Havva, araçtan inip yürümeme yardım etti. Eve girince beni salonda beklemesini söyledim.”

“Havva bu esnada ne yaptı?”

“Söylediğim gibi salona gitti ve beni sakince bekledi.”

“Müdahale etmedi mi?”

“Hayır,”

“El aletini nereden buldunuz?”

“Akredite olmadığını söylediğiniz gazeteciden,”

“Siz balyoz denilen o aletle başına vurmadan önce Havva, sizi engelleyebilir miydi?”

“Sanırım...evet.”

“Model, protokol gereği kendini korumalıdır. Yapay zeka robotunuzun da saldırınız karşısında kendisini koruması; en azından size engel olması gerekirdi. Daha önce de söylemişim. Siberzek halen araştırıyor, kızınızı kaybettiğiniz o gün gerçekleşen çarpışmada bir anomali oluşup oluşmadığını henüz teyit etmediler.

Duruşma sona erdi. Kararı bildiriyorum: Siberzek, bugüne kadar doktorluk mesleğinde sağlamış olduğunuz hizmetleri göz önünde bulundurarak uyutulmanıza onay vermedi. Ancak meslekten men edildiniz.

Siberzek, bir daha benzer bir öfke nöbeti geçirmenizi engelleyecek ilaçları reçete edecek, aksi bildirilmedikçe bu ilaçları ömür boyu kullanacaksınız. Yaşam sürenizi evinizde doldurabilirsiniz. Cezanın eyleme uygunluğunu yüzde doksan sekiz olarak hesaplıyorum. Ekleme istediğiniz bir şey var mı?”

“Ahmet’e ne oldu?”

“Ahmet Erçetin. İnsan gazeteci. Siberzek’ten bu bilgiyi sizinle paylaşmak için onay alıyorum, bekleyin lütfen.Onay verildi. Ahmet Erçetin 22/04/20... tarihinde uyutulmuştur.”

Bir şey söylemeden öylece oturuyorum karşısında. Kristal, siyah optik okuyucularını yüzümde gezdirmeyi bitirmesini bekliyorum.